

Relasjonsledelse

PALS-konferanssen September 2017

Torgunn Skaaland (torgunn.skaaland@gmail.com)

Mentor PALS

Tidligere: Rådgiver Læringsmiljø/klasseledelse Asker
kommune

Refleksjon:

Hvordan vil du beskrive en god relasjon til elever?

Hva er relasjon?

Definisjon på relasjon:

En forbindelse, et forhold mellom to mennesker som gjensidig påvirker hverandre (Store norske leksikon)

Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre uden at han holder noget af dets liv i sin hånd. Det kan være meget lidt, en forbigående stemning, en oplagthed man får til at visne, eller som man vækker, en lede man uddyber eller hæver. Men det kan også være forfærdende meget, så det simpelthen står til den enkelte, om den andens liv lykkes eller ei (Løgstrup, 1956, s. 25).

Elevers utviklingsoppgaver

- Å komme overens med jevnaldrende; vennskap, sosial akseptering og kontakt.
- Mestre skolegang og prestere faglig.
- Mestre voksenkontakt og autoritet, hjemme og på skole.
- Overholde normer og regler i familie, skole og samfunn. (Masen et al., 1995)

Hvilke kompetanser hos læreren påvirker elevenes læringsutbytte?

- Lærers kompetanse i å etablere relasjoner til hver enkelt elev
- Lærers kompetanse i å lede klassen gjennom å være en synlig leder og etablere regler og rutiner
- Lærers didaktiske kompetanse i forhold til både den generelle undervisningen og det enkelte undervisningsfag

(Nordenbo mfl. 2008)

Må foregå samtidig hele tiden!

Relasjoner, viktig for alle (Pianta & Sabol 2012, Roorda & Koomen 2012, Hughes 2012)

- Elever i alle aldersgrupper nyter godt av gode relasjoner
 - Stor positiv effekt for ungdom
 - Kvaliteten på relasjonene til lærerne synker med alder
 - Jenter opplever bedre relasjonskvalitet til lærerne enn gutter
- **Aller viktigst for sårbare elever** – Gode lærer-elev relasjoner reduserer risiko for negativ utvikling for elever med:
 - Atferdsvansker
 - Internaliserte vansker
 - Faglige og språklige vansker
 - Belastede forhold hjemme

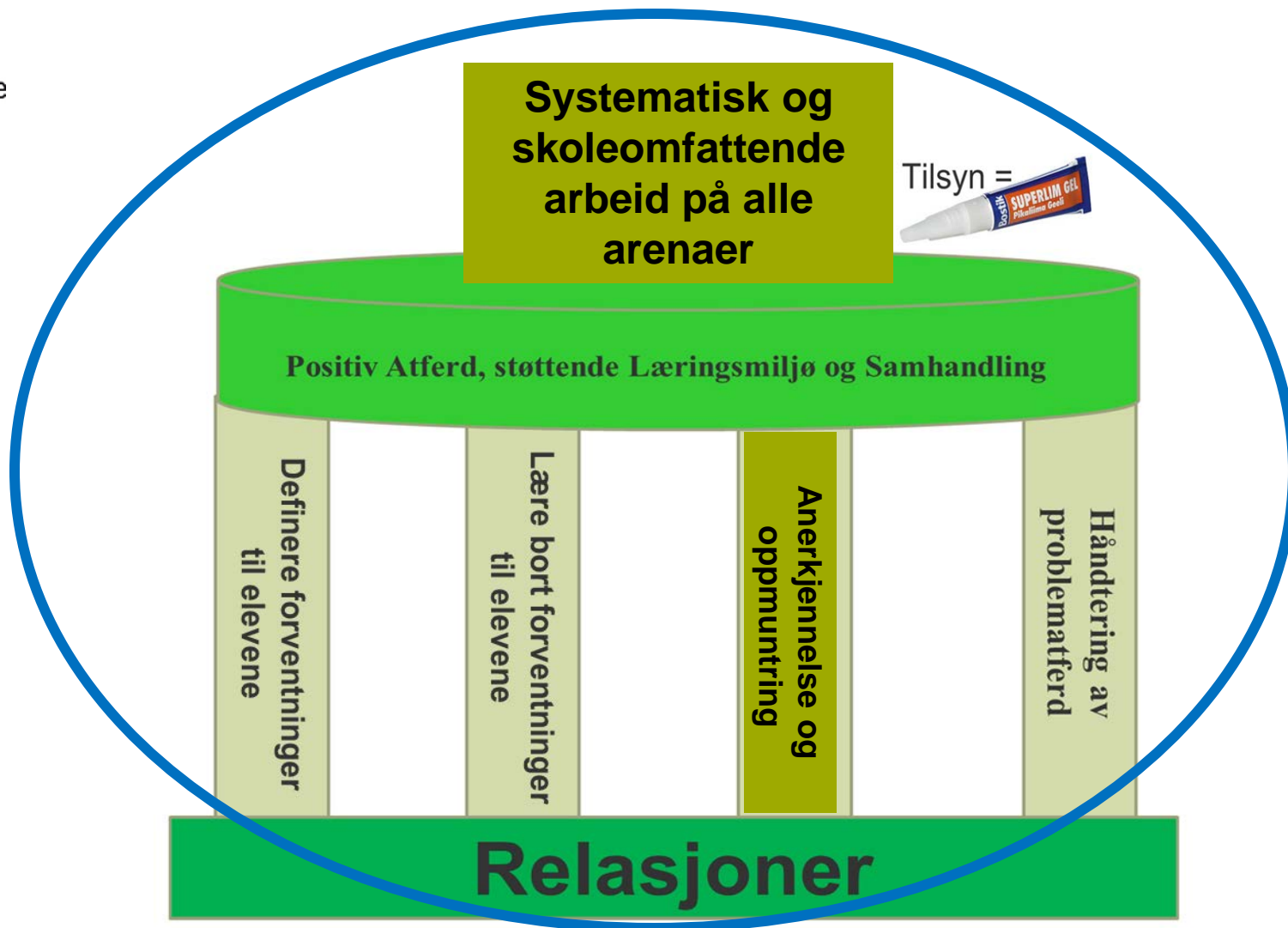

Lærervariabler som fremmer gode relasjoner (Cornelius-White, 2007)

- Empati
- Varme
- Støttende holdning
- Ikke-dirigerende væremåte

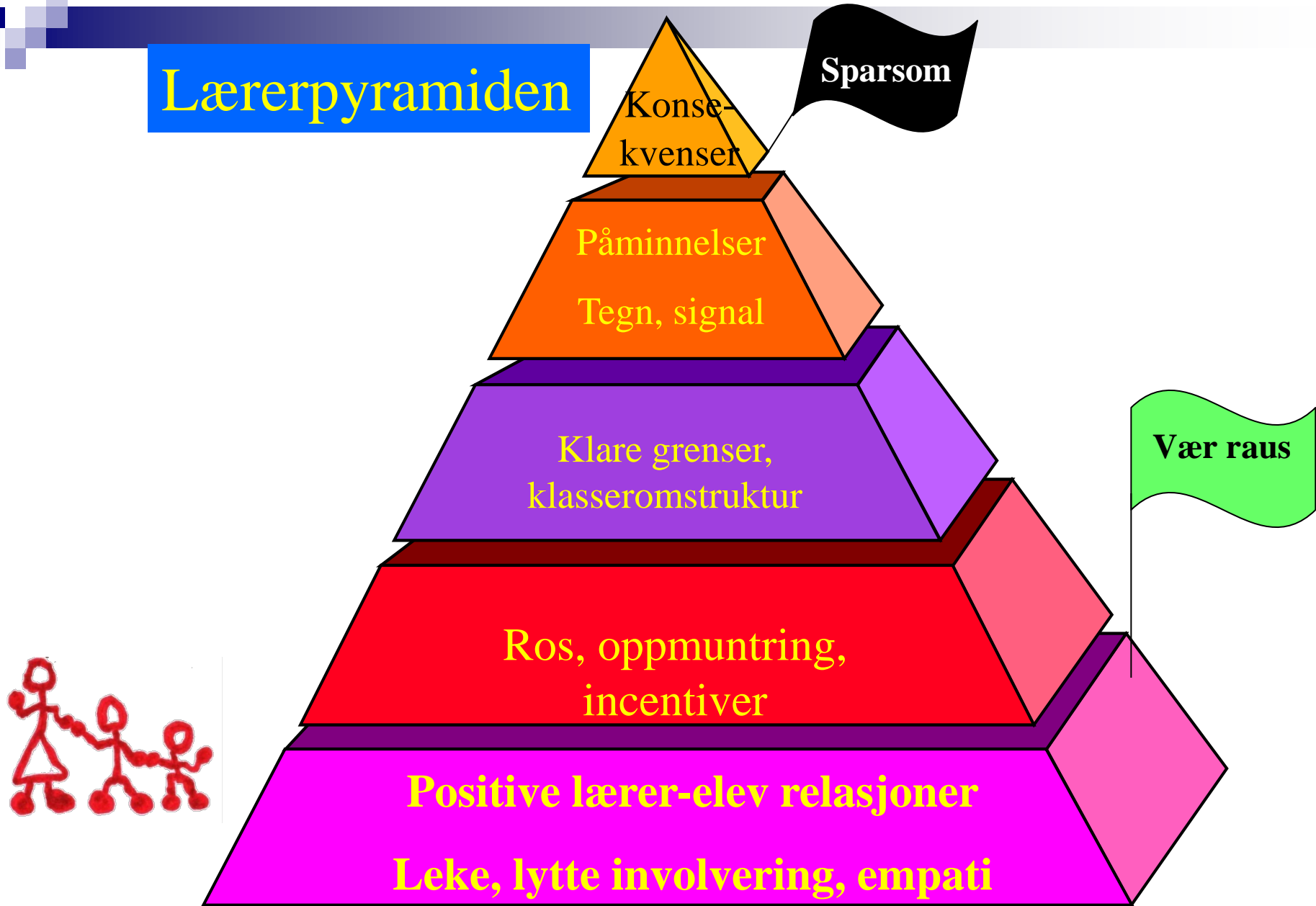
Asker
kommune

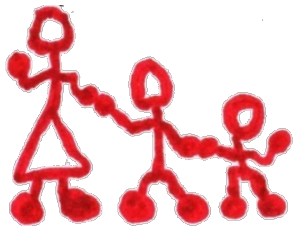
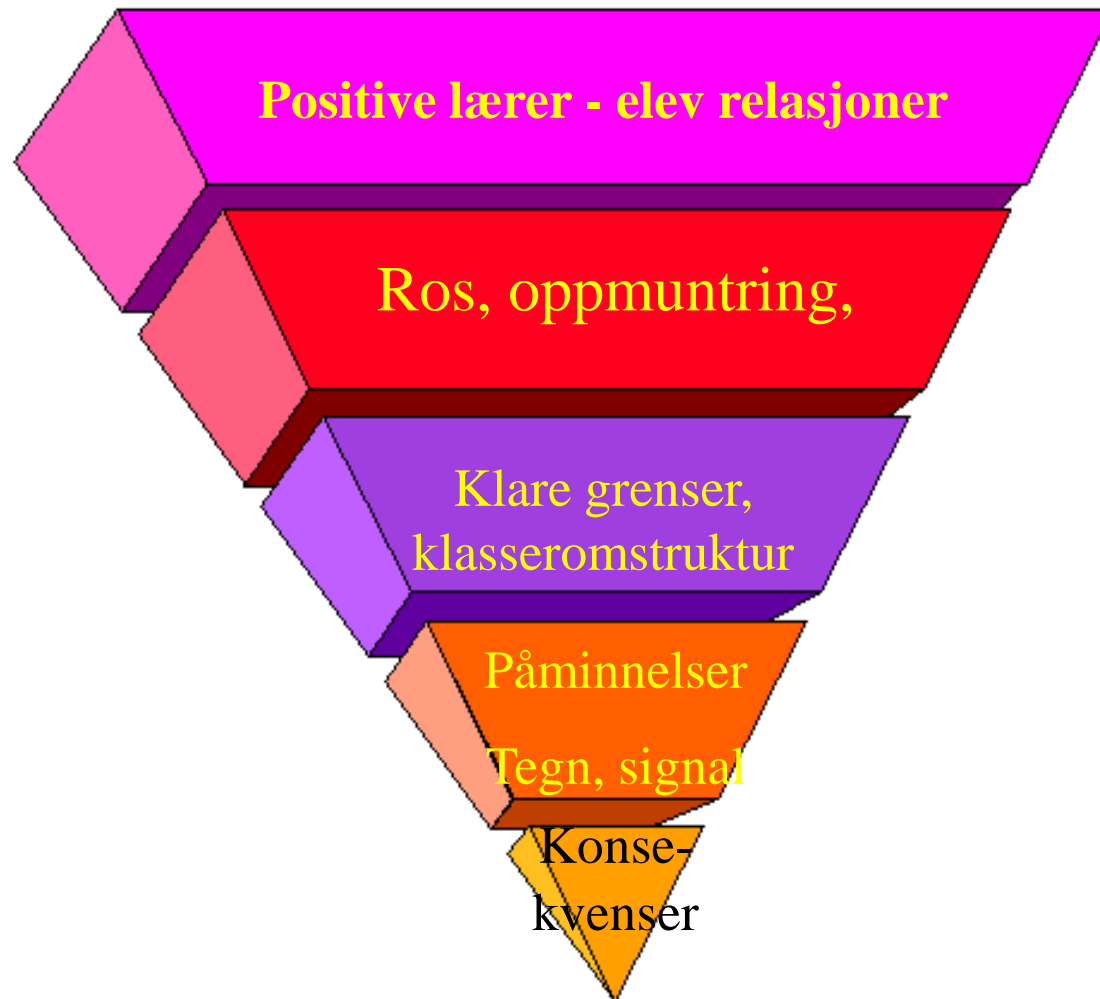
Fokus på relasjon gjennom hele PALS-modellen

- Innlæringen av ferdighetene og kunnskapen i kapitlene er basert på de ansattes vennlighet og interesse for barn
- Gjennom opplæringen får de ansatte samtidig verktøy som brukt med vennlighet vil bygge en sterkere relasjon mellom lærer-elev gjennom:
 - Gode regler og rutiner
 - Læring av sosiale ferdigheter
 - Gode beskjeder
 - Anerkjennelse, oppmuntring og en positiv kommunikasjon
 - Regulering av egne følelser
 - Håndtering av problem atferd og bruk av milde forutsigbare konsekvenser
 - Aktivt tilsyn og veiledning

Lærerpyramiden

Lærerpyramiden - VIKAR

Snitt av barn i befolkningen (Fri gjengivelse

av et foredrag av Pål Roland i Asker 13. august 2014)

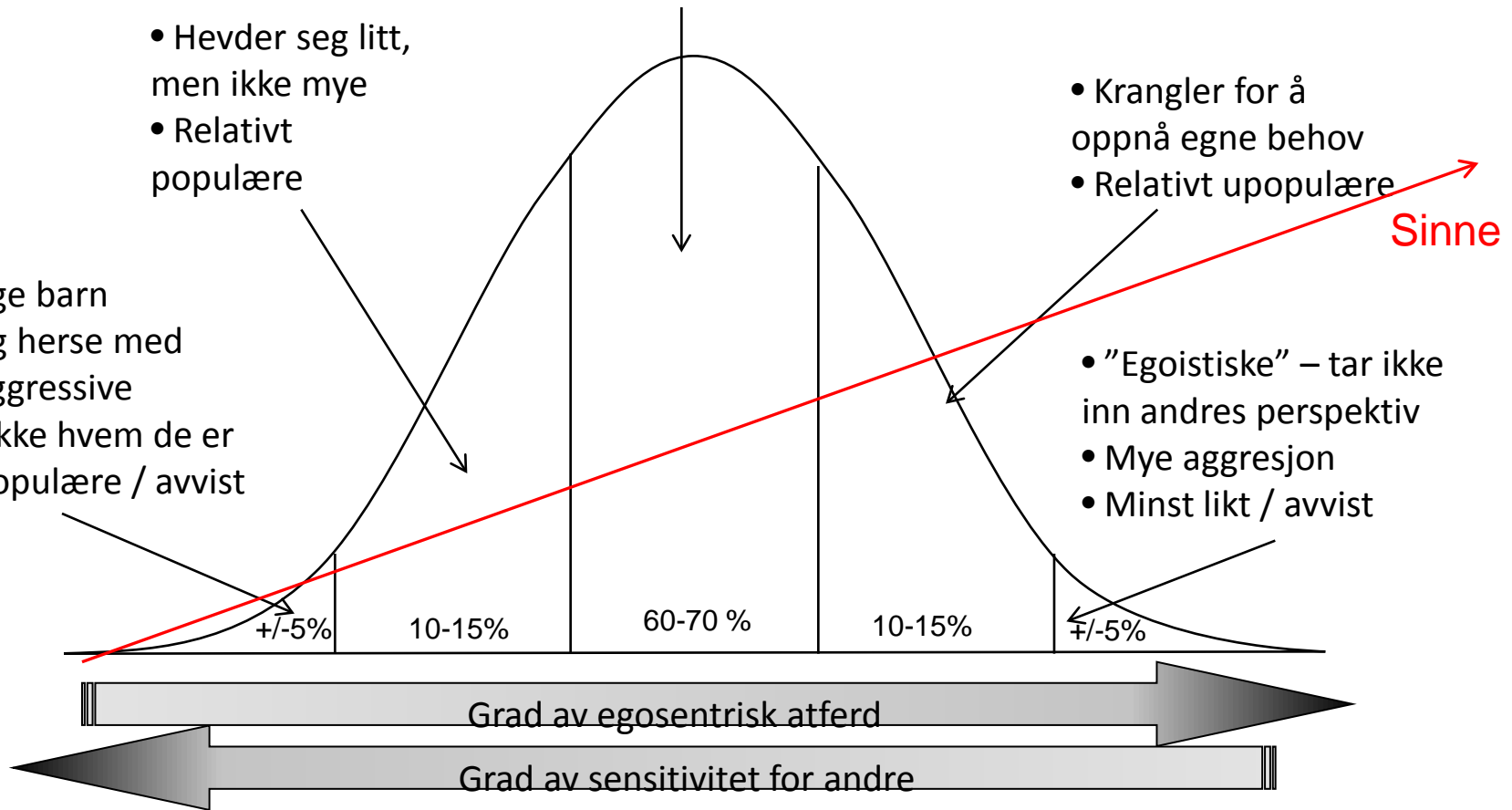
- Balanserer egne behov, mot andres ønsker
- Mild aggresjon – ikke farlig
- Likt av andre

- Hevder seg litt, men ikke mye
- Relativt populære

- Krangler for å oppnå egne behov
- Relativt upopulære

- Føyelige barn
- Lar seg herse med
- Ikke aggressive
- Viser ikke hvem de er
- Ikke populære / avvist

- "Egoistiske" – tar ikke inn andres perspektiv
- Mye aggresjon
- Minst likt / avvist

Tiltak i skolen

- Pål Roland:

Bygge relasjon og lære bort sosiale ferdigheter (øve regelmatriser!)

Tiltak i skolen

Det aller viktigste tiltaket for barna som ikke er mest populære, er et **støttende** sosialt klima.

- Kunnskap om ulike vansker/lidelser.
- Riktig perspektiv på årsakene til vanskene: **Det er ikke selvforskyldt, det er ikke et resultat av dårlig oppdragelse.**
- Riktig perspektiv på vanskene: **Det dreier seg ikke om vond vilje.**

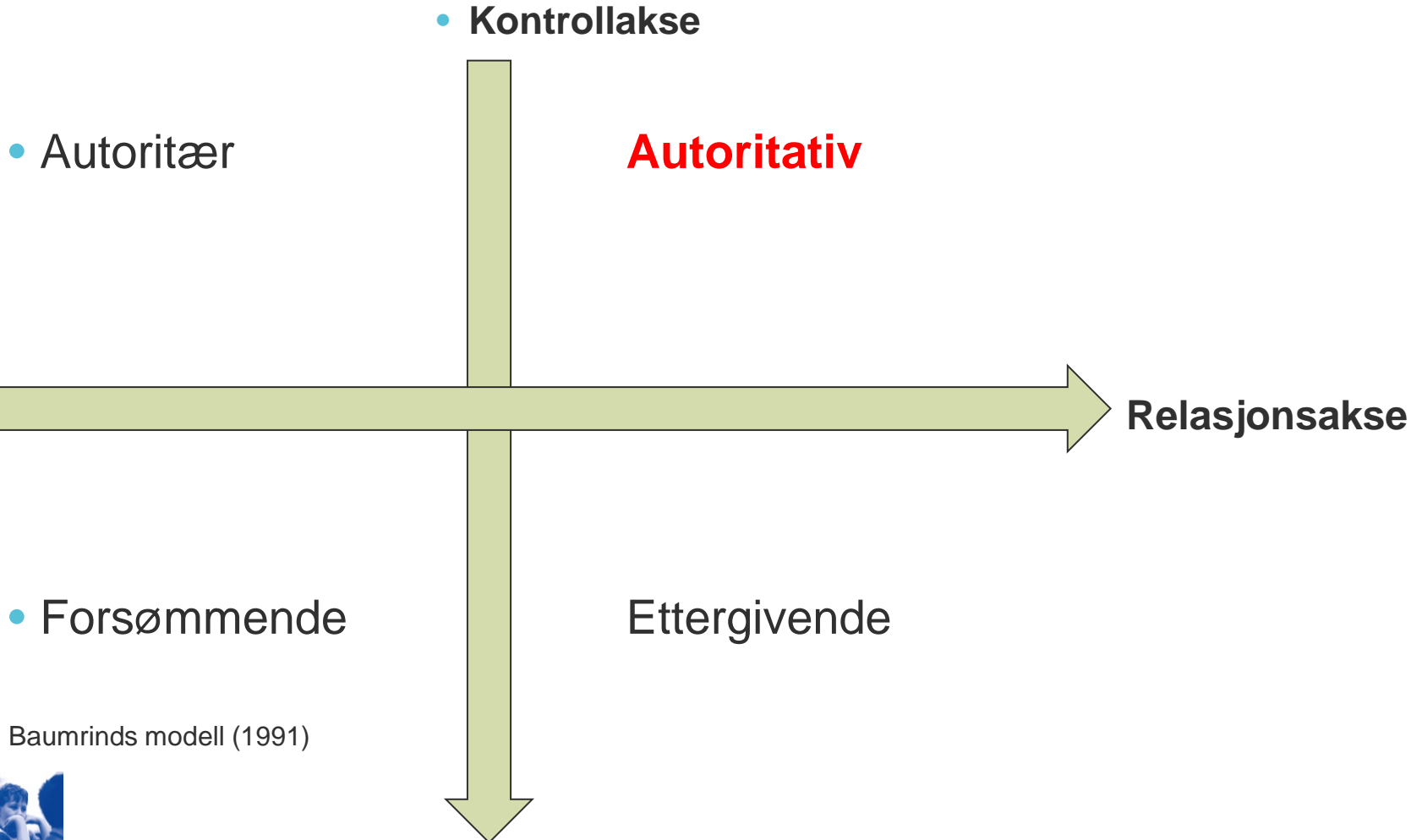

Enhver voksen i skole er i en lederposisjon.
Ikke spør om du leder. Det gjør du. Ikke spør
om du vil gjøre en forskjell. Det vil du.
Spørsmålet er:

*Hvilken type leder vil du være og
hvilken forskjell vil du gjøre?*

(Dufour & Marzano 2011, s. 208)

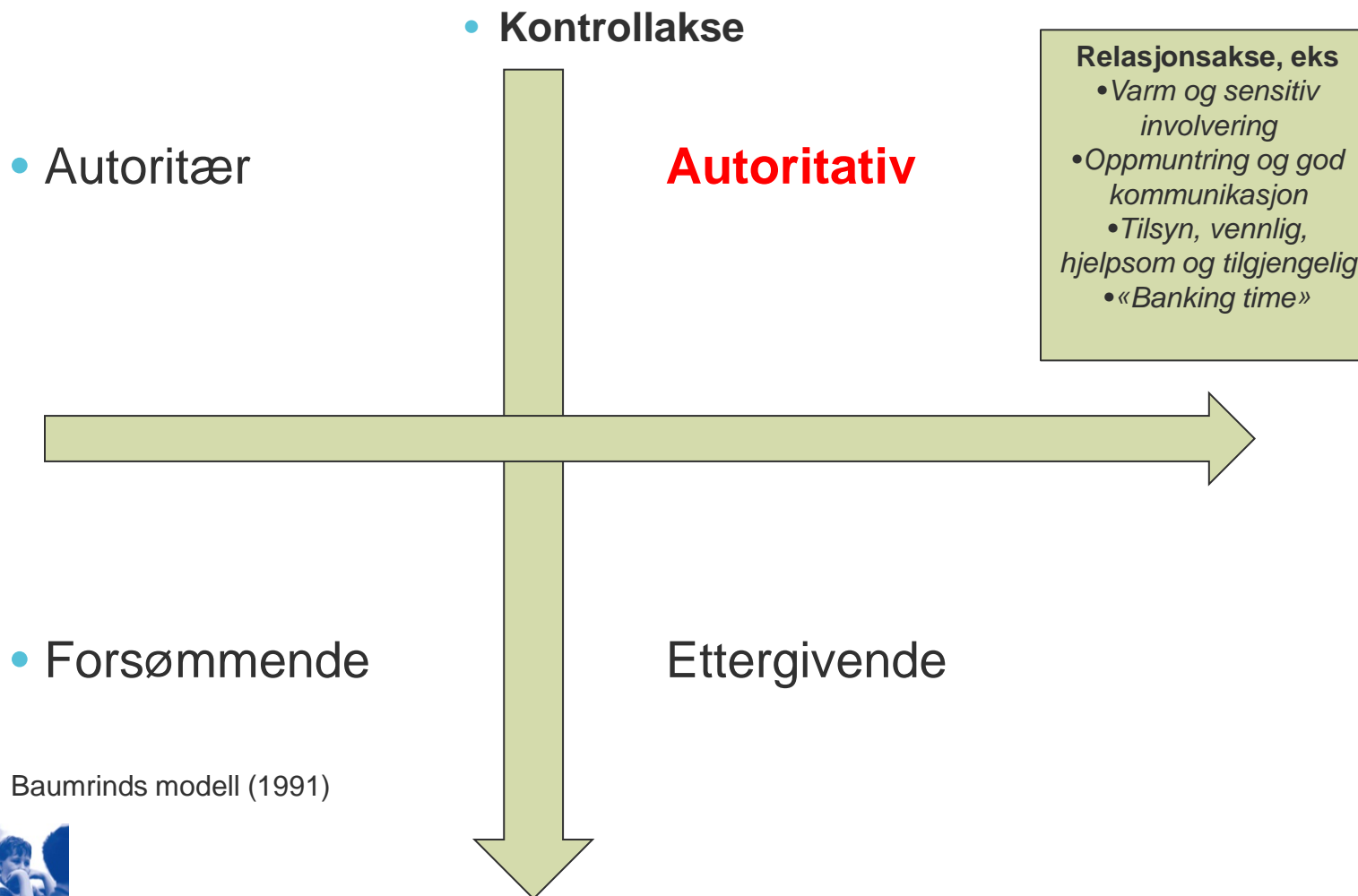
Ledelses stiler

Baumrinds modell (1991)

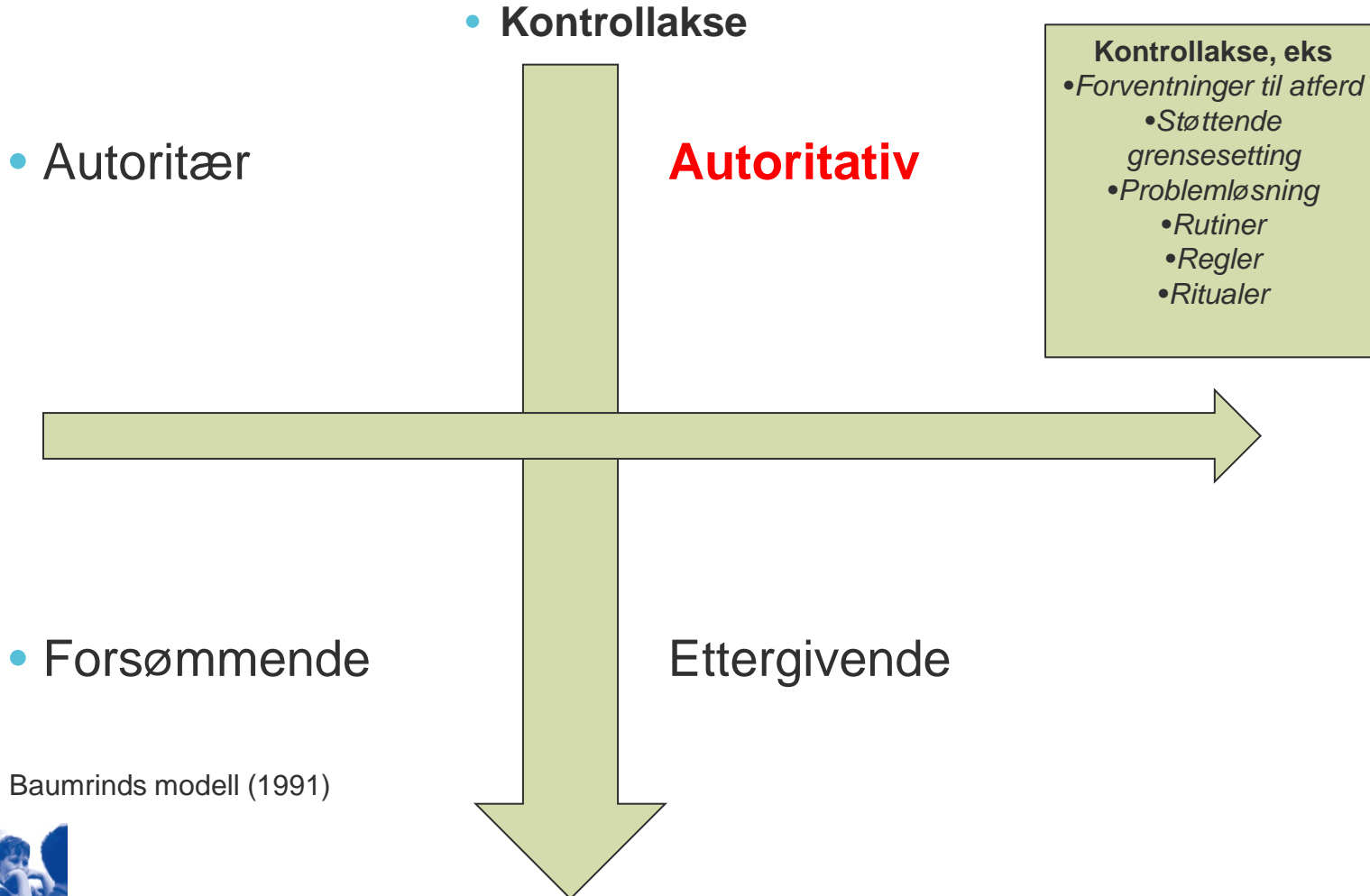
Det autoritative perspektiv

Baumrinds modell (1991)

Det autoritative perspektiv

Baumrinds modell (1991)

Hva bryter ned tillit og autoritet som også skader relasjonen

- **Moralisering:** "Du vet da at det ikke er lov å....."
- **Ironi:** "Ja, det kan kanskje være lurt å følge med?"
- **Sinne:** "Nå er jeg så lei av deg....."
- **Kjefting:** "Har ikke jeg sagt at....."
- **Skuffelse:** "Nei, hva har du gjort, jeg trodde....."
- **"Sykeliggjøring":** "Det er greit, du pleier jo å bruke litt tid på oppgavene....." eller "jeg vet jo at du har problemer med å styre deg når du blir sint"

Hvordan skaffe seg en god
relasjon til elevene og
beholde den?

Kjennetegn ved mennesker som andre liker å være sammen med.

(Lærere og elever!)

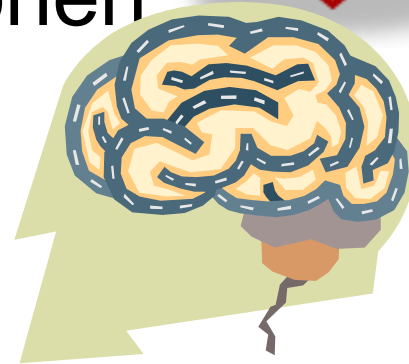
- De smiler og ler ofte.
- De hilser.
- De er inviterende – en føler seg velkommen.
- De konverserer. (ikke for mye, ikke for lite og ikke for tøft)
- De deler.
- De gir komplimenter.
- De har et tiltalende ytre. (looking right)

Etablering av relasjoner til elevene

- Det grunnleggende spørsmålet alle stiller seg i møte med en annen er: *Liker du meg?*
- Læreren har hovedansvar for relasjoner til elevene. Det asymmetriske forholdet
- Etablering av relasjoner handler blant annet om små kommentarer og opplevelse av å bli sett.
- Relasjonen er avhengig av at elevene opplever anerkjennelse fra læreren.
- Det er vesentlig å snakke med og verdsette det elevene synes er viktig og interessant.
- Humor opprettholder og forsterker relasjoner.

Relasjonsorientert ledelse

- Elevens opplevelse av læreren er avgjørende for lærers innflytelse på eleven
- Den emosjonelle relasjonen
- Den faglige relasjonen

Kommunikasjon

- Samsvar mellom verbal og nonverbal kommunikasjon (Identiteten til elevene blir til gjennom deres tolkning av kommunikasjonen)
- Blide øyne
- Vennlighet!!!! (du kan være streng uten å være sint)
- Tydelig og tilstede mentalt

Gode beskjeder.....

- Det viktigste virkemidlet vi har..
- Det vi bruker mest – mellom 35 til 70 beskjeder i halvtimen
- Gir elever større mulighet for å lykkes
- Hvordan bruker vi stemmen (stemmeleie og styrke) og hvilket kroppsspråk har vi?

Første møte med elevene

- Møte elevene i døren
- Hilse på hver enkelt
- Individfokus
- Tilknytning
- God start på dagen

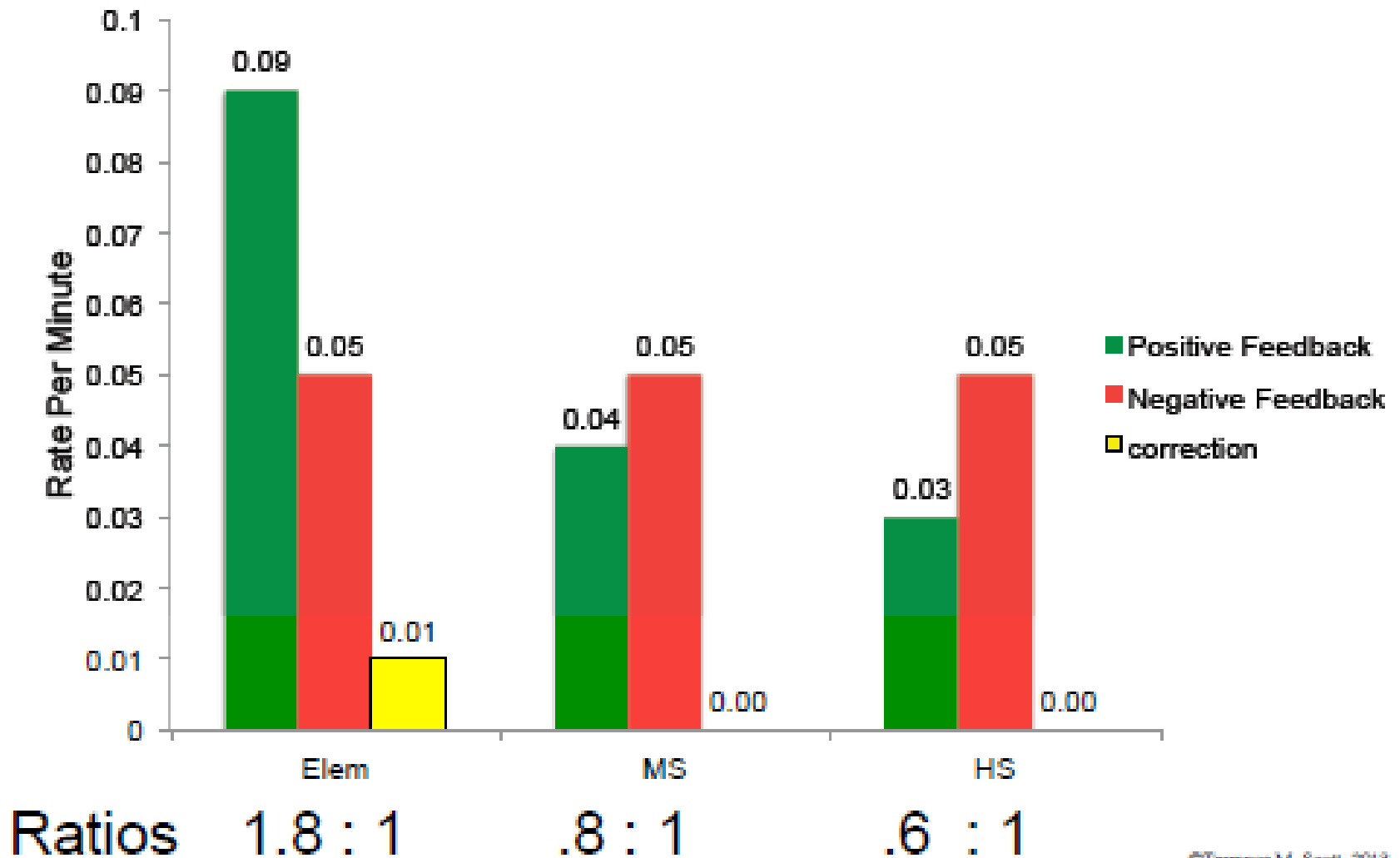

Bruk av positiv oppmerksomhet, ros og oppmuntring

- Hva gir vi oppmerksomhet til?
- Hva kobler vi oss på?

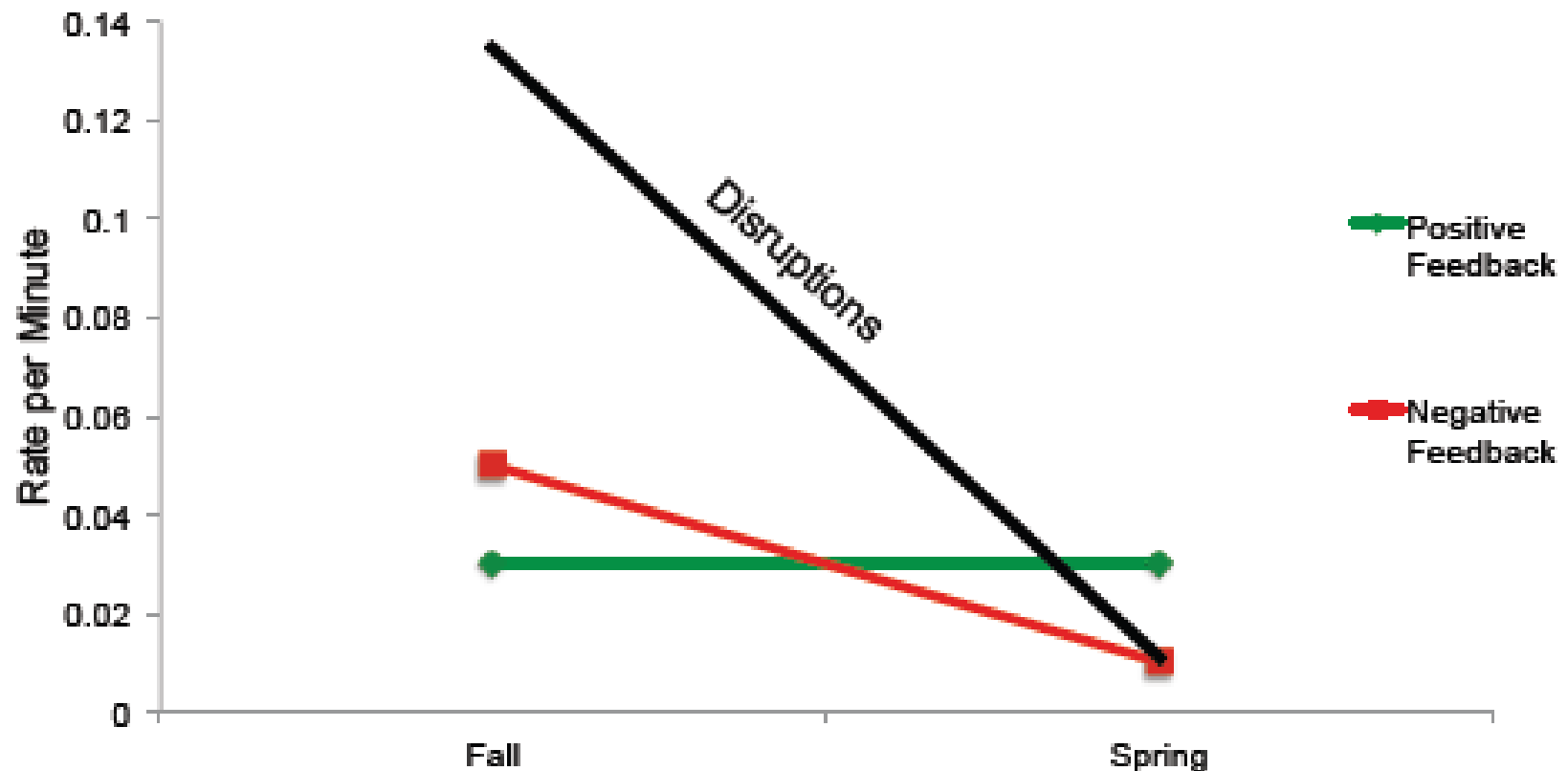
-
- Hva er det første vi sier ved en hver situasjon?

Feedback

Changing Teacher Behavior To Change Student Behavior

Positive : Negative Ratio
Fall = 1 : 1.6 Spring = 3 : 1

Forventninger

- Hvordan vil jeg at eleverne skal behandle hverandre
- Hvordan vil jeg at eleverne skal forholde seg til meg som person
- Hvilke verdier vil jeg overføre til eleverne?

Regelmatrise for et trygt samværsklime i klasserommet?

- ❑ Hva skal til for at alle elever tør å ta ordet?
- ❑ Hva skal til for at alle har lyst til å delta i diskusjoner i klasserommet?
- ❑ Hva skal til for at alle elever skal oppleve støttende læringsmiljø?
- ❑ Hva skal til for at vi har en klasse fritt for mobbing?

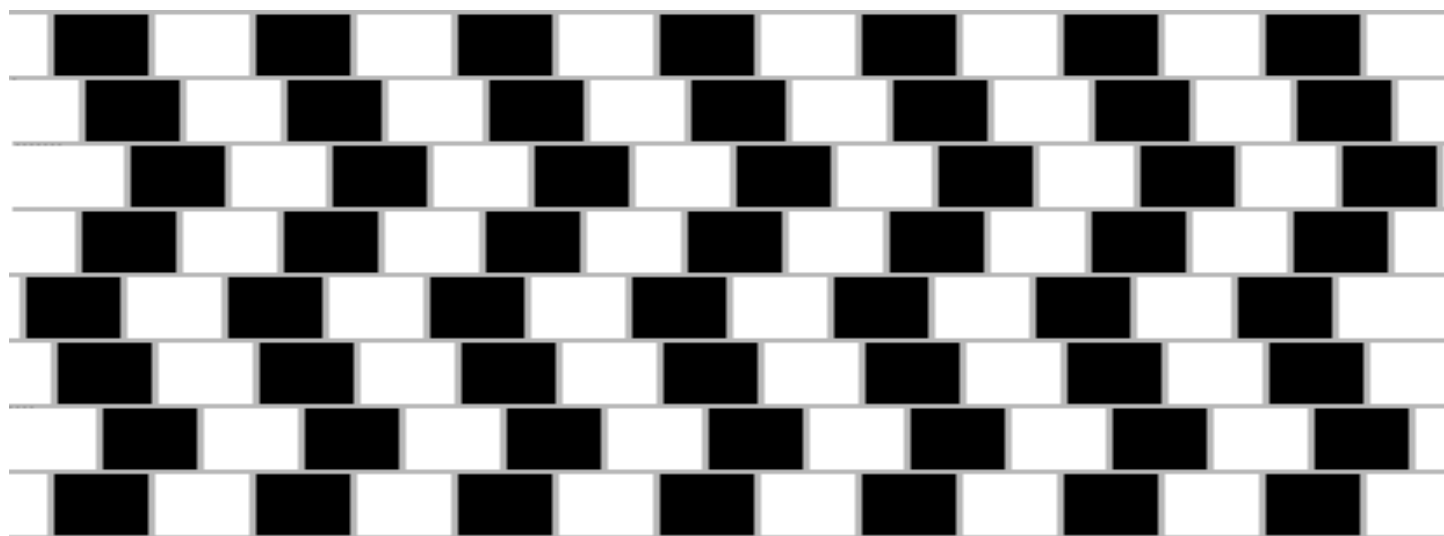
Hva er problemskapende atferd?

Atferd som skaper et problem for omgivelsene.

Andrew McDonnell: "Behaviour that pisses you off".

-fokus på følelsene til den voksne.

Sansene våre lurer oss

Men tenkingen vår hjelper oss også...

- According to research at Cambridge University, it doesn't matter in what order the letters in a word are, the only important thing is that the first and last letter be at the right place. The rest can be a total mess and you can still read it without problem. This is because the human mind does not read every letter by itself, but the word as a whole.

All atferd har en funksjon

Bevisst, eller ubevisst

Hvordan kan du vite hva som var elevens intensjon?

Personalets ansvar

- Alle må ha en mental beredskap for takling av vanskelige situasjoner
- Tydelig, tilgjengelig og oppdatert krise- og beredskapsplan
- **Alle har ansvar for regulering og kontroll av egne følelser og tanker i vanskelige situasjoner**
- Alle har ansvar for at konflikter løses på lavest mulig nivå og ikke eskalerer til et høyere nivå

Rollemodellens betydning

- Elever følger nøye med på hvordan de voksne forholder seg til andre elever.
- Dette påvirker hvordan elevene selv forholder seg til andre elever
- Lærerens kroppsspråk og verbalitet har større betydning enn elevens egne opplevelser av andre elevers negative atferd
- Undervisningsrommet egner seg dårlig for grensesetting eller umiddelbar håndtering av konflikter, konflikter drøftes helst på tomannshånd

Klasseledelse som forebygger opptrapping av konflikter og utagerende atferd

- Undervisningsrommet egner seg dårlig for grensesetting eller umiddelbar håndtering av konflikter, konflikter håndteres helst på tomannshånd,
- Unngå opptrappende reaksjoner som å heve stemmen, true eller snakke nedsettende,
- Forsøk å «snakke ned» sinte elever – aktiv lytting og «jeg-budskap»
- Hvis situasjonen likevel trappes opp; avslutt samtalen og gjenoppta på senere tidspunkt
- Konstruktive reaksjoner kommer raskt (proaktivt), er ofte korte og inviterer ikke til ytterligere kommentarer fra eleven.

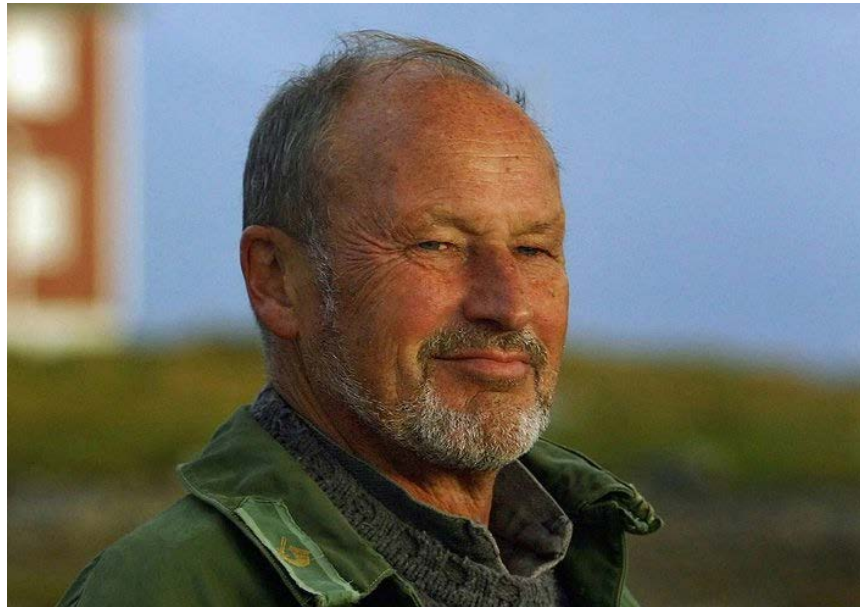
Hensikten.....

- Straff er en **grensesettingsteknikk**
- For å **hjelpe** eleven tilbake på sporet
- For å **unngå** at eleven forstyrrer andre eller ødelegger undervisningen
- For å **unngå** at eleven fortsetter med uartig atferd
- For å oppnå **samarbeid** med eleven slik at uartig atferd stoppes uten tap av ansikt

Tilsyn og skole/hjem

- Hele tiden vennlighet, god kommunikasjon og åpenhet for andres perspektiv!!

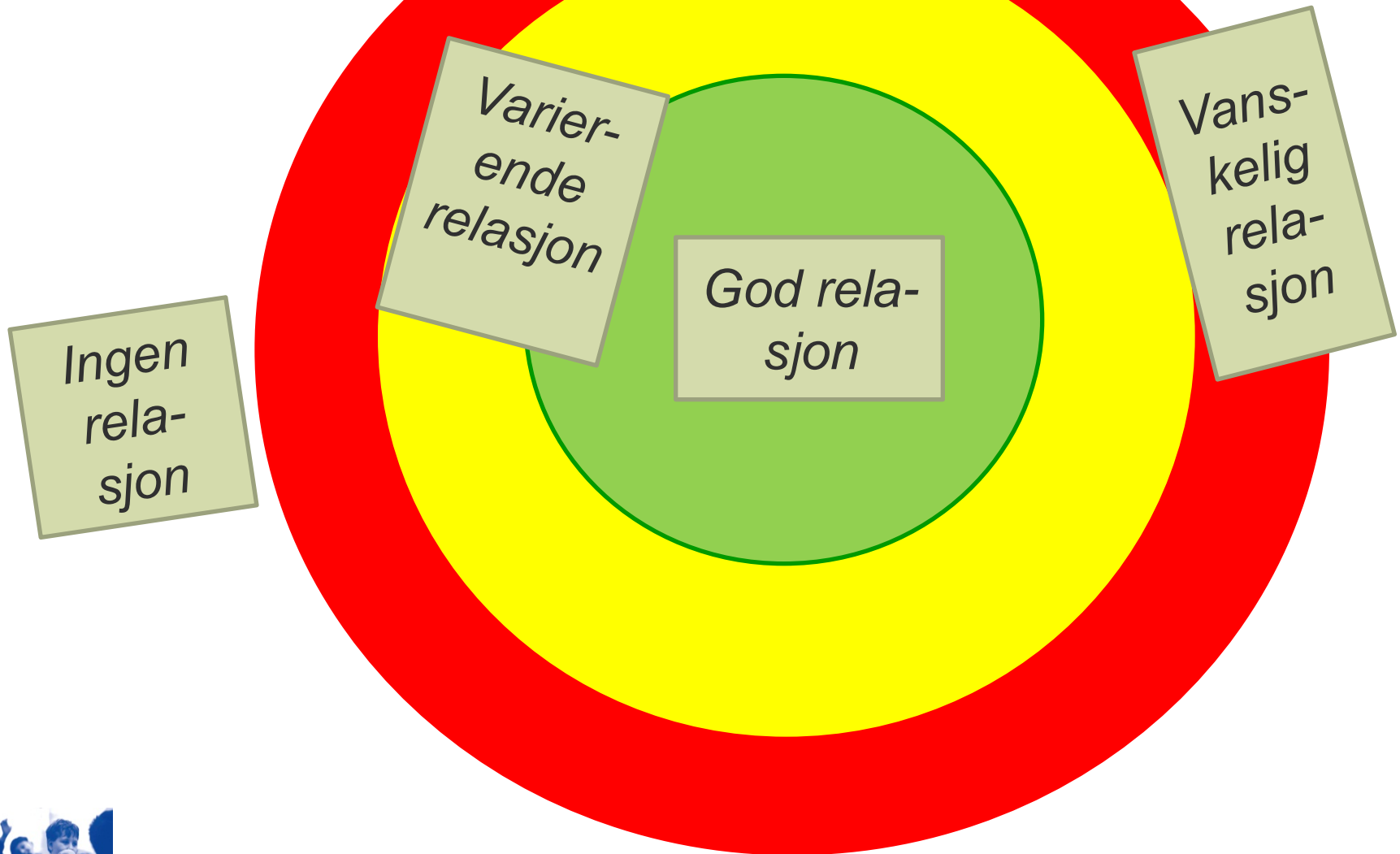
«Tillit er menneskets følelse av at andres godhet, ærlighet og dyktighet er å stole på. Tillit medfører ofte en overføring av makt til en person eller til et system, makt til å handle på mine vegne, til mitt beste.»

(Per Fugelli)

Vær oppmerksom på relasjonen til elevene

atferdssenteret

Relationskortlægning - Team

Hentet fra Lene Skovbo Heckmann

Relationskortlægning - Prikundersøgelse

Klasse: 5.b

Team: Mellemtårn B

Dato: 27.08.2009

😊 God relation

🙂 Mellem relation

☹️ Dårlig relation

TOM: ingen relation

	Lene Heckmann	Helle Petersen	Karina Schultz	Sten Jensen	Morten Skou
Albert	😊	😊	🙂	😊	😊
Albert	😊	🙂	☹️		
Andrea	😊	😊	😊	😊	
Anilla		🙂			🙂
Anton	😊	🙂	😊	🙂	😊
Casper	🙂	😊	☹️		
Christin	😊		😊	😊	
Clara	😊	😊			😊
Emil	☹️	🙂	☹️	🙂	☹️
Farhang	😊	☹️	😊	😊	🙂
Felicia					
Mik					

To sentrale prinsipper

- Skal man endre barns atferd, må de voksne endre sin atferd først.
- Den atferden man gir oppmerksomhet, har en tendens til å gjenta seg.